

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Körblera a soudkyň JUDr. Jany Tondrové a JUDr. Zuzany Sváčkové ve věci

žalobce: **J.C.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. et Mgr. Janem Vobořilem
sídlem U Smaltovny 1115/3, 170 00 Praha 7

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo průmyslu a obchodu**, IČO 47609109
sídlem Na Františku 1039/32, 110 15 Praha 1

o zadostiučinění za nemajetkovou újmu,
o odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 23. října 2024,
č. j. 31 C 22/2021-235,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se mění** tak, že žalovaná je povinna zaslat žalobci datovou schránkou omluvu následujícího znění:

„Česká republika se Vám prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu omlouvá za to, že přijetím právní úpravy ukládající poskytovatelům služeb elektronických komunikací dle § 97 odst. 3 a 4 zákona o elektronických komunikacích povinnost uchovávat provozní a lokalizační údaje o Vaší elektronické komunikaci porušila a nadále porušuje ustanovení čl. 15 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí

Shodu s prvopisem potvrzuje Z.T.

v odvětví elektronických komunikací (Směrnice o soukromí a elektronické komunikaci). Tím dochází k neoprávněnému zásahu do Vašich osobnostních práv.“

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradu nákladů za řízení před soudy všech stupňů částku 74 750 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. et Mgr. Jana Vobořila.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal po žalované zaslání omluvy následujícího znění „Česká republika se Vám prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu omlouvá za to, že přijetím právní úpravy ukládající poskytovatelům služeb elektronických komunikací dle § 97 odst. 3 a 4 zákona o elektronických komunikacích uchovávat provozní a lokalizační údaje o Vaší elektronické komunikaci porušila a nadále porušuje ustanovení čl. 15 odst. 1 Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích. Tím dochází k neoprávněnému zásahu do Vašich osobnostních práv.“ (výrok I). Druhým výrokem žalobci uložil, aby žalované do tří dnů od právní moci rozsudku nahradil náklady řízení ve výši 2 700 Kč.
2. Takto bylo rozhodnuto o žalobě, kterou se žalobce domáhá po žalované omluvy za vzniklou nemajetkovou újmu, která mu měla být způsobena nesprávnou implementací Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (dále jen „Směrnice“). Tato nesprávná implementace podle žalobních tvrzení vedla k plošnému shromažďování a zpracování provozních a lokalizačních údajů, a tím samým též k zásahu do práv žalobce. Před podáním žaloby žalobce podnikl kroky, které měly vést k výmazu uchovávaných informací u svého mobilního operátora, rovněž se obrátil na Úřad pro ochranu osobních údajů (dále též jen „ÚOOÚ“), přičemž tato instituce konstatovala, že národní úprava není v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) a že tento rozpor nelze vyřešit rozkladem. Žalobce svůj nárok uplatněný ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „OdpŠk“), uplatnil u žalované, která nárok žalobce odmítla s tím, že nebyly splněny zákonné podmínky pro přiznání požadovaného zadostiučinění.
3. Soud prvního stupně jednal poté, co Nejvyšší soud svým rozsudkem ze dne 27. 3. 2024, č. j. 30 Cdo 3909/2023-174, zrušil předchozí zamítavý rozsudek soudu prvního stupně, potvrzený rozsudkem odvolacího Městského soudu v Praze ze dne 13. 6. 2023, č. j. 54 Co 134/2023-143, a nejprve konstatoval nosné body rozsudku Nejvyššího soudu. V první řadě zdůraznil možnost poskytnutí odškodnění ze strany státu za porušení unijního práva představující nesprávně provedenou legislativní implementaci unijní směrnice. Připomněl, že vznik nároku předpokládá existenci předpisu EU, který jednotlivci přiznává dostatečně určité právo, dále dostatečně závažné porušení ze strany vnitrostátního orgánu a příčinnou souvislost mezi porušením a vzniklou škodou. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu si následně nalézací soud vybral pasáž vztahující se k existenci nemajetkové újmy vycházející z protiprávního zpracování osobních údajů, kterou SDEU vyslovil v kontextu čl. 82 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016 (GDPR) a kterou by bylo možné aplikovat na projednávanou věc. Soud prvního stupně doplnil ve vytčeném směru dokazování a v návaznosti na zjištění, že žalobce pracuje jako xxx, zabývá se otázkami datové žurnalistiky a svobodného přístupu k informacím, uzavřel, že s ohledem na jeho postavení a objektivní faktory, které jej mohly opravňovat k tomu, aby se cítil dotčený neoprávněným nakládáním a uchováváním provozních a lokalizačních údajů,

nelze mít za prokázané, že by mu v dané souvislosti byla způsobena jakákoli odškodnitelná nemajetková újma. Zdůraznil, že žalobce se problematikou data retention profesně zabývá, projevuje odborný zájem o tuto problematiku a v řízení nebyla zjištěna žádná zvláštní okolnost, která by žalobce vyjímala z neuzavřené množiny lidí, kteří by mohli potenciálně cítit dotčení předmětným nesouladem české národní legislativy s unijním právem. Z tohoto důvodu soud prvního stupně žalobu zamítl. O povinnosti k náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř.

4. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včasné a přípustné odvolání, ve kterém se závěry soudu prvního stupně nesouhlasil. Předně soudu prvního stupně vytkl, že se neřídil závazným právním názorem obsaženým v rozhodnutí Nejvyššího soudu, který soudu uložil, aby se vypořádal s otázkou souladu vnitrostátní právní úpravy týkající se povinného shromažďování a uchovávání provozních a lokalizačních údajů s právní úpravou Evropské unie, a žalobu zamítl s lakonickým konstatováním, že neuvěřil žalobci, že by mu mohla vzniknout odškodnitelná újma, když se problematice data retention profesně věnuje. Takový závěr žalobce považuje za absurdní. Oproti soudu prvního stupně má za to, že zmíněná zjištění odůvodňují závěr zcela opačný. Kromě toho soudu prvního stupně vytkl též porušení zásady rovnosti a kontradiktornosti řízení v jeho neprospěch, když mu nebyl dán prostor k reakci na vyjádření protistrany. Žalobce je přesvědčen o tom, že v řízení prokázal neoprávněné ukládání jeho elektronických dat, jejichž likvidace byla žalovanou odmítnuta. Náležitě přitom doložil, že na základě nelegálně zpracovaných dat lze podrobně sledovat informace o jeho pohybu nebo komunikaci a že plošné shromažďování a uchovávání předmětných dat představuje závažný problém, který zasahuje i do jeho osobních práv. Danému tématu se věnuje profesně, a to i ve volném čase, a tedy z uvedeného důvodu přetrvávající problematický stav ukládání elektronických dat považuje za závažnější než většina ostatních občanů, což má pak dopad na jeho vnímání újmy, která je mu dlouhodobou nečinností státu způsobována. Navíc do jeho profesního života sběr dat rovněž zasahuje, když coby xxx nemůže garantovat svým zdrojům bezpečnou komunikaci. Ostatně jeho data se již v minulosti stala předmětem úniku mobilního operátora a taktéž bylo soudu doloženo, že k úniku dat může dojít i ze strany příslušníků Policie ČR. Závěry soudu prvního stupně, které jsou obsaženy v odůvodnění, tedy podle názoru žalobce nemohou obstát. Naopak za situace, kdy vše nasvědčuje tomu, že vznik tvrzené újmy byl v řízení prokázán a jím požadovaná omluva je považována za svou povahou minimální formu odčinění této újmy, žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil tak, že žalobě vyhově, případně jej zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.
5. Žalovaná se k odvolání žalobce vyjádřila pouze v rámci přednesu při jednání odvolacího soudu. Rozhodnutí soudu prvního stupně považuje za správné a navrhla jeho potvrzení. Setrvala na svém stanovisku, že vnitrostátní úprava je v souladu s evropskými předpisy a že žalobci nemohla být způsobena újma, která by odůvodňovala poskytnutí žalovaného zadostiučinění.
6. Odvolací soud přezkoumal podle § 212 a § 212a o. s. ř. napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, a odvolání žalobce shledal důvodným.
7. Jak již konstatoval soud prvního stupně, jedná se o druhé rozhodnutí ve věci, neboť rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2024, č. j. 30 Cdo 3909/2023-174, došlo ke zrušení předchozích rozsudků nalézacích soudů. Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí podrobně vyjádřil k dané problematice. Předně vytkl oběma nižším soudům, že nerespektovaly judikaturu vztahující se k odpovědnosti státu za jeho normotvornou činnost ve vztahu k potřebě náležité transpozice práva EU. Z judikatury SDEU přímo vyplývá odpovědnost státu za porušení práva Evropské unie. Pokud dojde k porušení unijního právního předpisu přiznávajícího práva jednotlivci, takové porušení je dostatečně závažné a existuje příčinná souvislost mezi porušením právního předpisu a škodou, musí stát poskytnout náhradu za způsobenou škodu v souladu s vnitrostátními předpisy.

Dovolací soud tak konstatoval, že na danou věc lze aplikovat zákon č. 82/1998 Sb., byť k porušení unijního práva mělo dojít normotvornou činností.

8. Dovolací soud se následně věnoval vztahu mezi zásahem do základního práva a vznikem nemajetkové újmy, respektive nemajetkové újmy, která měl být způsobena nesprávným zpracováním osobních údajů, jehož principy lze analogicky aplikovat i v této věci. Odkázal přitom na konkrétní judikaturu SDEU ve vztahu k zásahu do základního práva na respektování soukromí a na ochranu osobních údajů a jeho možného zneužití. Vzhledem k tomu, že nalézací soudy svá předchozí zamítavá rozhodnutí založily toliko na nesprávném závěru, že stát neodpovídá za normotvornou činnost, zavázal je k tomu, aby se tentokrát vypořádaly s otázkou souladu vnitrostátní úpravy týkající se povinného shromažďování a uchovávání provozních a lokalizačních údajů a požadavků, které vyplývají z unijního práva, a to ve světle rozhodovací praxe SDEU. Na základě zjištěných závěrů pak bylo úkolem nižších soudů posoudit, jak konkrétně této evropské judikatuře odpovídá či naopak odporuje vnitrostátní úprava, kterou žalobce napadá.
9. Vzhledem k výše uvedenému je odvolací soud nucen konstatovat, že soud prvního stupně požadavkům vysloveným v předmětném kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu nedostál. Předně se nijak nezabýval souladem unijního a vnitrostátního práva a své úvahy směřoval pouze k případnému zásahu do práv žalobce. Ovšem zjištění, k nimž v tomto směru dospěl, v odůvodnění rozhodnutí shrnul ryze povrchním konstatováním, že je-li žalobce xxx zabývající se datovou problematikou, pak stávající vnitrostátní úprava mu bez dalšího žádnou újmu nemůže přivodit.
10. Odvolací soud i přes kusé závěry soudu prvního stupně má za to, že o odvolání žalobce lze rozhodnout, neboť ve své podstatě dokazování, které již bylo v řízení provedeno, se jeví být dostatečným a předmětem odvolacího řízení žalobce učinil již jen přezkum právního posouzení. Odvolací soud tak považoval za potřebné doplnit dokazování již jen o návrh vyhlášky, kterým by měla být novelizována vyhláška č. 357/2012 Sb., o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů, z níž má dle žalobce vyplývat rozšíření plošného zpracování provozních údajů o údaje o koncovém IP a čísle postu připojení k internetu (čl. I, bod 4).
11. Úvodem stojí za připomenutí Nejvyšším soudem akcentovaný závěr, že stát odpovídá za újmu, která byla způsobena porušením unijního práva s tím, že konkrétní podmínky, za jakých odpovědnost státu za porušení unijního práva dává vzniknout právu jednotlivce na náhradu škody, vyplývají z rozhodnutí SDEU ve spojených věcech C-6/90 a C-9/90 *Francovich a Bonifaci proti Italské republice*. Jedná se případy porušení unijního právního předpisu přiznávajícího práva jednotlivci, kdy zmíněné porušení lze považovat za dostatečně závažné, a to vše za existence příčinné souvislosti mezi porušením uvedeného právního předpisu a vzniklou škodou (újmou). Pokud dojde k porušení unijního práva ze strany státu tím, že legislativně nezajistí implementaci unijní předpisů, pak uvedená skutečnost zakládá jak nárok na náhradu škody, tak i na náhradu nemajetkové újmy s tím, že analogicky lze použít ust. § 13 OdpŠk. Stát tak odpovídá za to, že v důsledku nesprávného úředního postupu provázejícího legislativní činnost došlo k porušení unijního práva.
12. Úkolem soudu prvního stupně tudíž bylo, aby se v první řadě vypořádal s tím, zda vnitrostátní úprava uchovávání provozních a lokalizačních údajů elektronické komunikace odpovídá předmětné Směrnici či nikoli. V tomto směru však soud prvního stupně v zásadě nic nezjišťoval ani nic právně nehodnotil. Zůstalo tedy na odvolacím soudu, aby se pokusil tento nedostatek napravit.

13. Odvolací soud se proto znovu zabýval důvodností žalobcem uplatněného nároku, tedy zda došlo ze strany státu k porušení unijního práva, zda takové porušení je závažné a zda žalobci vznikla tímto porušením tvrzená újma.
14. Dne 24. 10. 1995 byla Evropským parlamentem a Radou Evropy přijata směrnice č. 95/45/ES o ochraně fyzických osob a jejich údajů. Na ni navázalo dne 12. 7. 2002 přijetí směrnice nazývané „e-Privacy“ - Směrnice 2006/24/ES, o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací, která stanovila pravidla pro ochranu soukromí a důvěrnosti v rámci elektronických komunikací, využití cookies a marketing. V článku 5 Směrnice – Důvěrný charakter sdělení - je uvedeno, že *„Členské státy zajistí prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů důvěrný charakter sdělení přenášejících pomocí veřejné komunikační sítě a veřejně dostupných služeb elektronických komunikací a s nimi souvisejících provozních údajů. Zejména zakáží příposlech, odposlech, uchovávání nebo jiné druhy zachycování či sledování sdělení a s nimi souvisejících provozních údajů osobami jinými než uživateli bez souhlasu dotčených uživatelů, pokud k takovému jednání nejsou zákonem oprávněny v souladu s čl. 15 odst. 1. Tento odstavec nebrání technickému uchovávání, které je nezbytné pro přenos sdělení, aniž by tím byla dotčena zásada důvěrnosti“*. Článek 15 odst. 1 pak obsahuje úpravu, že *„Členské státy mohou přijmout legislativní opatření, kterými omezí rozsah práv a povinností uvedených v článku 5, článku 6, článku 8 odst. 1, 2, 3 a 4 a článku 9 této směrnice, pokud toto omezení představuje v demokratické společnosti nezbytné, přiměřené a úměrné opatření pro zajištění národní bezpečnosti (tj. bezpečnosti státu), obrany, veřejné bezpečnosti a pro prevenci, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů nebo neoprávněného použití elektronického komunikačního systému, jak je uvedeno v čl. 13 odst. 1 směrnice 95/64/ES. Členské státy mohou mimo jiné přijmout právní opatření umožňující zadržení údajů na omezenou dobu na základě důvodů uvedených v tomto odstavci. Veškerá opatření uvedená v tomto odstavci musí být v souladu s obecnými zásadami práva Společenství, včetně zásad uvedených v čl. 6 odst. 1 a 2 Smlouvy o založení Evropské unie. Vnitrostátní úprava měla být uvedena do souladu se Směrnicí nejpozději do 31. 10. 2003.*
15. Pokud jde o vnitrostátní úpravu, tak od roku 2005 je v České republice stanovena povinnost pro provozovatele telekomunikačních sítí plošně uchovávat provozní a lokalizační údaje (zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích). Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 24/10 ze dne 22. 3. 2011 rozhodl, že ustanovení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 485/2005 Sb., o rozsahu provozních a lokalizačních údajů, době jejich uchovávání a formě a způsobu jejich předávání orgánům oprávněným k jejich využívání, se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů. Ústavní soud mimo jiné konstatoval, že omezení osobní integrity a soukromí ze strany veřejné moci je zcela výjimečné a musí být zakotveny takové záruky, které zamezí zneužití ze strany státní moci. V reakci na toto rozhodnutí stát přijal aktuální úpravu novelou č. 273/2012 Sb., která v ustanovení § 97 odst. 3 a 4 stanovuje povinnost podnikatelům poskytujícím veřejně dostupnou službu elektronických komunikací nebo zajišťujícím veřejnou komunikační síť, aby uchovávali po dobu 6 měsíců provozní a lokalizační údaje, jejichž rozsah stanoví prováděcí vyhláška, a tyto informace předávat oprávněným, taxativně jmenovaným orgánům, a po uplynutí doby uchovávání (při stanovení jistých výjimek) tyto údaje zničit. K uvedeným údajům mají mít přitom přístup orgány činné v trestním řízení a za splnění stanovených podmínek i další subjekty. Vyhláška č. 357/2012 Sb., o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů, pak upravuje rozsah uchovávaných údajů a podrobně je konkretizuje.
16. V mezidobí byla přijata Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. 3. 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES, která stanovila povinnost zavést tzv. data retention, tj. ukládání provozních a lokalizačních údajů u poskytovatelů telekomunikačních služeb, s dobou uchovávání údajů 6 měsíců až 2 roky. Tato směrnice však byla rozhodnutím SDEU zrušena dne 8. 4. 2014 ve spojených

věcech C-293/12 a C-594/12 – zkráceně Digital Rights Ireland. SDEU v tomto rozhodnutí konstatoval, že z provozních a lokalizačních údajů lze sestavit velmi podrobný profil o subjektu, a proto data retention a zpřístupnění údajů je zvlášť závažným zásahem do práv zaručených čl. 7 a čl. 8 Listiny základních práv EU. V tomto rozhodnutí SDEU kritizoval i minimální dobu, po kterou je možné data shromažďovat. V dalších rozhodnutích SDEU rozvinul zásady, za nichž by případně mělo docházet k uchovávání provozních a lokalizačních údajů např. ve spojených věcech C-203/15 a C 698/15 (Tele2Sverige)/Watson (rozhodnutí ze dne 21. 12. 2016), kdy SDEU stanovil, že vnitrostátní právní úprava musí obsahovat objektivní kritéria pro stanovení okruhu osob, jejichž údaje mohou vykazovat alespoň nepřímou souvislost se závažnou trestnou činností nebo určitým způsobem přispívají k boji proti závažné trestné činnosti nebo jejímu předcházení. Dále lze jmenovat rozhodnutí C-623/17 Privacy International ze dne 6. 10. 2020, které se týká především možnosti plošného předávání provozních a lokalizačních údajů bezpečnostním a zpravodajským službám za účelem národní bezpečnosti. SDEU v tomto rozhodnutí rekapituloval, že pokud dochází k plošnému a nerozlišujícímu předávání údajů bezpečnostním a zpravodajským službám, stává se z výjimky zakotvené v čl. 15 odst. 1 Směrnice č. 2002/58/ES (ePrivacy) pravidlo. Tedy samotné plošné a nerozlišující ukládání provozních a lokalizačních údajů přináší riziko zneužití a neoprávněného přístupu k již uloženým údajům. V rozhodnutí ve spojených věcech C-511/18, C-512/18 a C-520/18 (Le Quadrature du Net) SDEU zmínil podstatnou věc, a to, že už samotné uchovávání údajů je dostatečně způsobilé k závažnému zásahu do základních práv, tj. že k zásahu do základních práv nedochází až předáním údajů, ale už jejich shromažďováním. Dle SDEU plošné a nerozlišující shromažďování údajů je souladné s evropským právem, ale jen v případě vysoce přísných záruk. Musí jít o ohrožení národní bezpečnosti, které musí být závažné, skutečné, aktuální a předvídatelné. Pokud má dojít k preventivnímu uchovávání dat, musí být časově omezeno na nezbytnou dobu a musí být stanoven přísný mechanismus pro ochranu osobních údajů před zneužitím a takové rozhodnutí musí být přezkoumatelné soudem nebo jiným nezávislým orgánem. Ve spojených věcech C-793/19 a C-794/19 ze dne 20. 9. 2022 (SpaceNet) se SDEU vyjádřil k německé vnitrostátní úpravě a konstatoval, že plošné a nerozlišující uchovávání provozních údajů po dobu 10 týdnů a lokalizačních údajů po dobu 4 týdnů za účelem boje proti závažné trestné činnosti a ochrany veřejné bezpečnosti je nepřipustné. Opět obecně konstatoval, že e-Privacy směrnice brání, aby národní právní úprava stanovila povinnost plošného a nerozlišujícího uchovávání provozních a lokalizačních údajů.

17. Odvolací soud tak shrnuje, že SDEU institut preventivního plošného a nerozlišujícího ukládání provozních a lokalizačních údajů povolil pouze v případě závažného ohrožení národní bezpečnosti, které je bezprostřední, aktuální a reálné, a to odůvodněným příkazem přezkoumatelným soudem nebo jiným nezávislým orgánem na dobu nezbytně nutnou při zachování zásady minimalizace zásahu na to, co je nezbytně nutné.
18. Ústavní soud České republiky se ještě jednou zabýval problematikou data retention, kdy se na něj v roce 2017 obrátila skupina 58 poslanců, kteří se domáhali zrušení ustanovení § 97 odst. 3 a 4 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Ústavní soud nálezem ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. Pl. ÚS 45/17, návrh zamítl a shledal stávající právní úpravu ústavně konformní.
19. Odvolací soud po seznámení se s uniijní judikaturou je nucen konstatovat, že aktuální vnitrostátní úprava jejím závěrům neodpovídá. Současná česká právní úprava obsažená jak v zákoně č. 127/2005 Sb., tak ve vyhlášce č. 357/2012 Sb. ukládá provozovatelům elektronických komunikací uchovávat po dobu maximálně 6 měsíců provozní a lokalizační údaje a tyto předávat oprávněným, taxativně jmenovaným orgánům. Jedná se tak o plošné a nerozlišující uchovávání provozních lokalizačních údajů, a to, aniž by státu bezprostředně hrozilo závažné ohrožení národní bezpečnosti. Judikatura SDEU je natolik výmluvná, že i jen plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů je v rozporu se Směrnicí, kdy navíc se tak děje na dobu 6 měsíců

bez ohledu na to, že se stát nachází či nenachází v bezprostředním ohrožení národní bezpečnosti. Údaje jsou takto ukládány zcela neadresně a průběžně, a o jejich rozsahu svědčí výčet uvedený v § 2 vyhlášky č. 357/2012 Sb., který obsahuje výčet takových údajů, jako konkretizace volajícího i volaného prostřednictvím jeho čísla, délka komunikace, čas komunikace, informace směřující k lokalizaci účastníků, informace ohledně zpráv SMS či MMS, informace ohledně připojení k internetu, ke schránce elektronické pošty, atd. Veškeré tyto informace o soukromé elektronické komunikaci a veřejných komunikačních sítích se plošně shromažďují a uchovávají. Z vnitrostátní legislativy přitom neplynou ani dostatečné záruky bránící závažnému zásahu do základních práv jednotlivců, o čemž mimo jiné svědčí i žalobcem předložený důkaz – usnesení Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 2. 3. 2021, č. j. 1 T 93/2020-775, popisující zneužití uchovávání dat ze strany příslušníků Policie ČR. Pokud z rozsudku *La Quadrature du Net* ze dne 6. 10. 2020 (C-5111/18, C-512/18, C-520/18) vyplývá, že i samotné uchovávání údajů je způsobilé k závažnému zásahu do základních práv (bod 116 rozsudku), pak žalobce dokládá údaje od svého mobilního operátora, že lze snadno zmapovat pohyb uživatele mobilních sítí (žalobce) v jeden den, respektive po dobu 10 dní.

20. Žalovaná se ve vyjádření ze dne 4. 10. 2024 snaží poukázat na vývoj judikatury SDEU v dané problematice, a i na to, že v pozdějších rozhodnutích se již mírněji vyjadřuje k otázce účelu shromažďování provozních a lokalizačních údajů. Odkazuje přitom na rozsudek z 30. 4. 2024 C-470/21 *La Quadrature du Net, Fédération des fournisseurs d'accès à Internet associatifs, Franciliens.net, French Data Network v Premier ministre, Ministre de la Culture*, dle něhož členské státy mohou poskytovatelům internetových služeb uložit povinnost plošného a nerozlišujícího uchovávání IP adres pro boj proti trestným činům obecně. Nicméně z tohoto rozsudku vyplývá, „že jsou tyto údaje uchovávány za podmínek a podle technických postupů, které zajišťují, že uchovávání nemůže umožnit vyvození přesných závěrů o soukromém životě těchto držitelů, například vytvořením jejich podrobného profilu, čehož lze zvláště dosáhnout stanovením povinnosti poskytovatelům služeb elektronických komunikací uchovávat jednotlivé kategorie osobních údajů, jako jsou údaje o totožnosti, IP adresy a provozní a lokalizační údaje tak, aby bylo zajištěno skutečně úplné oddělení těchto jednotlivých kategorií údajů a aby se ve fázi uchovávání údajů zabránilo jakémukoli kombinovanému použití těchto jednotlivých kategorií údajů, a to po dobu ne delší, než je nezbytně nutné“. Jak žalobce doložil, vnitrostátní úprava umožňuje činit závěry o soukromém životě, neboť od údajů od mobilního operátora lze vysledovat podrobně pohyb konkrétní osoby.
21. Odvolací soud však nepovažuje zmíněný odklon SDEU od jeho dřívější judikatury za podstatný, když v rozsudku ze dne 5. 4. 2022 ve věci C 140/20, *Commissioner of An Garda Síochána* SDEU opět konstatoval, že Směrnice brání, aby vnitrostátní právní úprava stanovila povinnost plošného a nerozlišujícího uchovávání provozních a lokalizačních údajů, přičemž (stejně jako v rozsudku ze dne 6. 10. 2020 *La Quadrature du Net* C-5111/18, C-512/18, C-520/18) stanovil výjimky, jako je cílené uchovávání, na omezenou dobu a prostor, nerozlišující sběr IP adres a údajů o totožnosti uživatelů prostředků elektronické komunikace. Obdobně rozhodl SDEU i ve spojené věci C-793/19 a C-794/19 rozsudkem ze dne 20. 9. 2022 (rozhodnutí *SpaceNet a Telecom Deutschland*). V rozsudku ze dne 7. 9. 2023 ve věci C-162/22 *Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra*, SDEU opět setrval na stanovisku, že článek 15 odst. 1 Směrnice (2002/58/ES), ve spojení s články 7, 8 a 11, jakož i čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby osobní údaje z elektronických komunikací, které byly poskytovateli služeb elektronických komunikací uchovávány na základě legislativního opatření přijatého podle tohoto ustanovení a následně na základě tohoto opatření zpřístupněny příslušným orgánům pro účely boje proti závažné trestné činnosti, mohly být použity při vyšetřování kárných provinění v souvislosti s korupcí. Problematikou se logicky zabýval již v aplikační rovině Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) a odvolací soud poukazuje na rozsudek ve věci *Škoberne proti Slovinsku*, č. 19920/20, ze dne 15. února 2024, ve kterém se ESLP přiklonil k argumentační linii SDEU ve vztahu k problematice data retention. V tomto konkrétním případě se jednalo o trestní řízení

bývalého soudce ze Slovinska, který byl odsouzen za přijímání úplatků a jehož odsouzení bylo z větší části založeno na provozních a lokalizačních údajích, které orgány činné v trestním řízení získaly na základě povinného shromažďování těchto údajů, které slovinská legislativa v té době umožňovala plošně ukládat po dobu 14 měsíců. ESLP rozhodl, že v daném případě došlo k porušení čl. 8 Úmluvy (právo na respektování soukromého a rodinného života), neboť takové uchovávání dat nezůstalo v mezích toho, co je v demokratické společnosti nezbytné.

22. Odvolací soud na základě všech těchto zjištěných skutečností konstatuje, že ve vztahu k české vnitrostátní úpravě je zřejmé, že judikatuře SDEU neodpovídá, neboť vychází z plošného a nerozlišujícího uchovávání údajů. I když shromažďování provozních a lokalizačních údajů má svůj počátek zejména v boji s terorismem a organizovaným zločinem, v duchu judikatury SDEU se tak může stát jen v případě bezprostředního nebezpečí či ohrožení bezpečnosti státu, a to nikoliv plošně a neadresně. Zároveň záruky, které by měly bránit zneužití nejsou dle odvolacího soudu dostatečné a ani žalovaná v tomto směru nic konkrétního netvrdila.
23. Odvolací soud proto uzavřel, že vnitrostátní úprava dle zákona č. 127/2005 Sb. je v rozporu se Směrnicí, a tak stát lze činit odpovědným za nedostatečnou implementaci unijní legislativy do vnitrostátní legislativy. Odvolací soud se proto dále zaměřil na posouzení otázky, zda zmíněné porušení lze hodnotit jako závažné a zda žalobcem tvrzený vznik újmy lze shledat v příčinné souvislosti s uvedeným porušením. Soud prvního stupně v řešení těchto právních otázek nedostál požadavkům dovolacího soudu. Pro své rozhodnutí si sice opatřil dostatek skutkových zjištění, která však náležitě právně nehodnotil, když žalobu zamítl toliko s argumentací, že žalobce je xxx specializujícím se na oblast datové žurnalistiky a kyberbezpečnosti, a tedy že v dané souvislosti sleduje spíše odborný zájem o danou problematiku, než že by mu snad měla vzniknout nějaká újma.
24. S tímto právním hodnocením odvolací soud nesouhlasí. Při podrobném náhledu na danou problematiku je zřejmé, že se nejedná o nijak okrajovou záležitost každodenního života občanů České republiky, ba právě naopak. V běžném životě jsou telekomunikační prostředky využívány hojně a současná právní úprava dává možnost veškeré údaje plošně a nerozlišujícím způsobem shromažďovat a uchovávat po dobu 6 měsíců, přičemž žalobce v řízení prokázal, že na uvedeném nic nemění ani příslušnou osobou jasně deklarovaný nesouhlas s takovým postupem. Zcela jasně to dokládá skutečnost, že i když žalobce výslovně požádal provozovatele mobilní sítě o výmaz ukládaných elektronických dat, neuspěl. V tomto směru tedy evidentně nelze docílit nápravy jinak než novelou zákona, kterou však stát nepřijal. Nesoulad vnitrostátní úpravy s unijním právem přitom již výslovně konstatoval i Úřad pro ochranu osobních údajů v reakci na žádost žalobce o výmaz lokalizačních a provozních údajů ze dne 9. 3. 2021. Ačkoliv ÚOOÚ je ústředním správním orgánem dohlížejícím na ochranu soukromí a osobních údajů, včetně dozoru nad dodržováním povinností při zpracovávání osobních údajů v oblasti elektronických komunikací podle zákon č. 127/2005 Sb., přesto není oprávněn k potřebnému zásahu, neboť mu v tom brání legislativní překážky. Odvolací soud proto předmětné porušení unijní legislativy ze strany státu považuje za natolik závažné, aby dalo vzniknout právu jednotlivce na náhradu škody (újmy).
25. Žalovaná nijak nevyvrátila, že by stávající vnitrostátní úprava nebyla souladná s unijním právem. Zejména nebylo prokázáno, že by státu hrozilo bezprostřední nebezpečí či byla obava z ohrožení bezpečnosti, která by plošné a nerozlišující uchovávání provozních a lokalizačních údajů odůvodňovala. Stát v daném směru unijní právo prokazatelně a dlouhodobě nerespektuje, nezjednal nápravu a žalobce je tak vystaven ze strany státu nedůvodnému zásahu do jeho základních práv.
26. Na rozdíl od soudu prvního stupně má odvolací soud za to, že v případě osoby, která se o posuzovanou problematiku data retention zajímá, má nečinnost státu ohledně přijetí adekvátní

vnitrostátní právní úpravy tíživější následky než v případě osoby, které je „vlastně jedno“, že jsou její elektronická data shromažďována a uchovávána. Pakliže platí, že již samotné uchovávání údajů a s tím spojená možnost jejich zneužití jsou způsobilé do základního práva na ochranu soukromí zasáhnout a žalobce navíc pro odvolací soud srozumitelně vyložil, že jako xxx má zájem na ochraně svých informačních zdrojů, kterou mu současná právní úprava náležitě negarantuje, o vzniku žalobcem tvrzené újmy není namístě pochybovat. Odvolací soud ji má jak v rovině subjektivní, tak i profesní a společenské za jednoznačně zjištěnou. Odvolací soud proto žalobcem v tomto řízení uplatněný požadavek na poskytnutí satisfakce ve formě jím formulované písemné omluvy shledal oprávněným. Na uvedeném podle jeho názoru nic nemění fakt, že Ústavní soud předmětnou vnitrostátní právní úpravu neshledal protiústavní, neboť tato skutečnost nebyla s ohledem na shora uvedené pro dané rozhodnutí podstatná.

27. Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. napadený výrok rozsudku soudu prvního stupně o věci samé změnil tak, jak je blíže uvedeno ve výroku I tohoto rozsudku.
28. O nákladech řízení rozhodl odvolací soud podle § 151 odst. 1, ve spojení s § 224 odst. 1, 2 a § 142 odst. 3 o. s. ř. a žalobci, který ve své podstatě byl v řízení neúspěšný jen v poměrně nepatrné části, když požadavek žalobce ohledně veřejné omluvy žalované vůči všem občanům byl již na počátku řízení pravomocně zamítnut jako nedůvodný a ve zbylém rozsahu předmětu řízení, který představoval zásadní podstatu soudy projednávaného sporu, žalobce zcela uspěl, odvolací soud přiznal plnou náhradu všech účelně vynaložených nákladů za řízení před soudy všech stupňů. Žalobci přisouzená náhrada nákladů řízení činí 74 750 Kč a sestává z žalobcem zaplaceného soudního poplatku za žalobu ve výši 2 000 Kč a dovolání ve výši 14 000 Kč, odměny žalobcova advokáta za řízení před soudem prvního stupně, konkrétně za 12 úkonů právní služby po 3 100 Kč stanovené z tarifní hodnoty 50 000 Kč podle § 6 odst. 1, § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu účinného do 31. 12. 2024 (dále též jen „advokátní tarif“), a to za převzetí a přípravu zastoupení, sepis žaloby, účast na jednání dne 20. 4. 2022, sepis vyjádření na výzvu soudu ze dne 17. 5. 2022, účast na jednání dne 15. 6. 2022, sepis vyjádření na výzvu soudu ze dne 17. 10. 2022, účast na jednání dne 26. 10. 2022, sepis vyjádření na výzvu soudu ze dne 3. 1. 2023, účast na jednání dne 1. 2. 2023, sepis vyjádření na výzvu soudu ze dne 9. 9. 2024, účast na jednání dne 28. 8. 2024 a dne 16. 10. 2024, celkem dvanácti paušálních náhrad hotových výdajů souvisejících s výše popsány úkony právní služby ve výši 3 600 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, odměny žalobcova advokáta za odvolací řízení, konkrétně za tři úkony právní služby po 3 100 Kč, a to za sepis prvního odvolání, účast na jednání dne 13. 6. 2023 a sepis druhého odvolání [§ 6 odst. 1, § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. g), k) advokátního tarifu], za jeden úkon po 2 300 Kč a jeden úkon po 1 150 Kč, vycházející z tarifní hodnoty podle § 9a odst. 2 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2025, a to za účast na jednání dne 15. 4. 2025 [§ 11 odst. 1 písm. g) advokátního tarifu] a účast na jednání dne 22. 4. 2025, při kterém došlo pouze k vyhlášení rozhodnutí [§ 11 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu], paušální náhrady hotových výdajů v celkové výši 1 800 Kč (3x po 300 Kč, 2x po 450 Kč) podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu účinného v době, kdy byl úkon vykonán. Za řízení před dovolacím soudem náleží žalobci mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby – sepis dovolání ve výši 3 100 Kč a jedna paušální náhrada připadající na tento úkon právní služby 300 Kč [§ 6 odst. 1, § 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. a), § 11 odst. 1 písm. k), § 13 odst. 4 advokátního tarifu].
29. Odvolací soud nepřiznal žalobci náhradu za zaplacený soudní poplatek za odvolání, neboť tento sice byl zaplacen, ale na základě nesprávné výzvy k jeho úhradě, neboť soudní poplatek za odvolání v řízení vedeném podle OdpŠk se nevybírá (k tomu srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 3283/18). Bude proto na soudu prvního stupně, aby žalobci uhrazený soudní poplatek vrátil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné, jestliže na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni, dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239, § 240 odst. 1 o. s. ř.)

Praha 22. dubna 2025

JUDr. Jiří Körbler v. r.
předseda senátu